

SERIE MAATSCHAPPELIJKE OPVANG

Thuisblijven, we doen het al maanden. Maar sommige mensen hebben geen veilig thuis. De Maatschappelijke Opvang biedt soelaas.

DEEL 1:

Het stigma

Zijn daklozen allemaal verslaafd en is het leven op straat hun eigen keuze? Dat ligt genuanceerder, volgens de Maatschappelijke Opvang.

DEEL 2:

Het echte goud

Maatschappelijke Opvang Den Bosch heeft er tientallen en sommigen werken er al jaren: bijzondere vrijwilligers.

DEEL 3:

De Vrouwenopvang
Gevlucht. En nu in angst in een lelijk gebouw met allemaal andere vrouwen.
Soms gekmakend, ook fijn om te kunnen delen.

DEEL 4:

De ervaringsdeskundige
Brandweerman of piloot wilde hij later worden. Het zou spannender eindigen voor M'hammed Akrim.

DEEL 5:

Project RUPS
Beginnen als prostituee is zo gedaan, maar stoppen gaat niet vanzelf. Project RUPS helpt sekswerkers om een ander bestaan op te bouwen.

DEEL 6:

24-uursopvang
Hoe is dat, een verblijf in de 24-uursopvang van Den Bosch? Verslag van een barbecue, een woelige nacht en een ontbijtje.

Afgerost en nu in de Vrouwenopvang

Haar man wilde haar afslachten, als een schaap. Het moment voor Monique om met haar kinderen te vluchten. Nu wacht ze op een eigen huis... Welkom bij de Vrouwenopvang.

Linda Akkermans

Den Bosch

Het was al elf jaar aan de gang. Ze kan de kinderen niet meer tellen dat haar man haar sloeg. Ze weet niet meer hoeveel blauwe plekken ze overhield aan zijn buien. Ze voelt nog wel hoe ze altijd op haar tenen moest lopen als hij thuis was. Hoe dreigend de sfeer was. Ze mocht niks. Seks pakte hij soms gewoon.

Maar pas toen hij zei dat hij haar zou afslachten als een schaap, was het klaar. Bang, ze was zó bang. Dat hij haar op een dag écht iets aan zou doen. „Wat moet ik doen?“, vroeg ze de huisarts. Zo ging het balletje rollen. Met hulp van het maatschappelijk werk en de politie vluchtte Monique (35) stiekem naar hier, samen met haar drie kinderen. En zo is de Vrouwenopvang in Den Bosch sinds een week of vier haar thuis.

Veilig, eindelijk voelt ze zich weer veilig. Sterk en trots. Dat ze eindelijk de stap durfde te zetten. Maar soms is ze nog steeds bang. Voor de toekomst. Komt het wel goed? Durft ze door te zetten? Even komen de tranen. De 32-jarige Sara legt haar hand op die van haar buurvrouw. „Natuurlijk kun jij dat. Ik kan het toch ook?“

Sara en Monique wonen met hun kinderen op dezelfde unit van de Vrouwenopvang. In totaal zijn er drie waar plek is voor in totaal 32 vrouwen en kinderen. Vijf daarvan worden vrijgehouden voor 'code rood-gezinnen'. Zoals in het geval van Monique, als er sprake is van acute dreiging. Zij verblijft hier tot er een plaats is elders in het land, weg van het gevaar. Andersom kunnen er ook vrouwen en kinderen vanuit het hele land hier geplaatst worden. Omdat ze in Den Bosch niet steeds over hun schouder hoeven te kijken.

Hebben andere bewoonders relatief veel vrijheid, wie code rood heeft, duikt écht onder. Dus dat betekent telefoon inleveren, niet naar buiten en de boodschappen worden gedaan. Er is ook 24 uur per dag toezicht. Alle units hebben een huiskamer, keuken, en badkamer. De grote binnentuin wordt gedeeld. Per gezin is er in ieder geval één slaapkamer, met een beetje mazzel hebben kinderen een eigen plekje.

Op haar blote voetjes rent een kleuter met donkere krullen de

lange gang door. Ze heeft een égen kamer. Aan de muur natuurlijk een poster van Anna en Elsa, de Disney-prinsessen. Bij het voeteneind van haar bed een visserkom. „Mét lichtjes!“, klinkt het trots. „Dus die doe ik 's avonds aan en dan heb ik meteen een nachtlampje. Leuk, hè?“ Tot een paar weken geleden sliep de kleine meid nog bij mama, vertelt ze. Die is nu trouwens eten aan het maken in de gezamenlijke keuken. Schnitzel, aardappels, boontjes.

Alle culturen

Het ruikt hier ook geregeld naar Afrikaanse bobotie of Marokkaanse tajine. Hier wonen vrouwen uit Nederland, maar ook vrouwen die hun roots elders hebben liggen. Vrouwen mét kinderen en zonder kinderen. Vrouwen die met glans de universiteit doorliepen, maar ook vrouwen die alleen lagere school hebben. Optimistische, goedgebekte vrouwen, maar ook vrouwen die wat meer teruggetrokken zijn of met psychische problemen. Huiselijk geweld komt voor in alle culturen en in alle lagen van de bevolking.

Die mix is fijn en soms moeilijk tegelijk. Er zijn ook baby's die willen slapen terwijl pubers met de deuren klapperen. Vrouwen die hun ei kwijt willen en bewoonders die liever alleen zijn. De een is hier net binnen en nog heel bang en emotioneel, de ander is klaar om uit te vliegen, maar gefrustreerd omdat het nog niet kan.

Sara heeft het bijvoorbeeld wel een beetje gehad hier. En dat is góed, vertelt maatschappelijk werkster Jacqueline Brouwer. „Dat

9

■ Gemiddeld wonen vrouwen negen maanden in de opvang.

▲ In de Vrouwenopvang zijn drie units waar in totaal plek is voor 32 vrouwen en kinderen.

FOTO MARC BOLSIUS

betekent dat ze er klaar voor is. Klaar om op eigen benen te staan.“ In november kwam Sara hier, met haar twee tieners. Ruzie, ze had altijd ruzie met haar man. Nou ja, hij met haar. Het ging er niet zachtzinnig aan toe. Gelukkig sloeg hij alleen haar, niet de kinderen. Familie of vriendinnen in Nederland heeft Sara niet. „Mijn familie in mijn geboorteland koos zijn kant. Scheiden is in mijn cultuur een schande. Ze noemen me een hoerenvrouw.“ Toch vond ze de kracht om een arts in het ziekenhuis om hulp te smeken.

Volgende maand krijgt ze de sleutel van haar eigen huis. Een eigen plekje! Ze kan niet wachten. Sara heeft dan ook hard aan zichzelf gewerkt: ze zit op taalles en maakt grote sprongen. Ze werkt en leert steeds beter voor zichzelf op te komen. Met haar ex heeft ze contact, voor de kinderen, want voor hen was en is hij wél goed. „Honderd keer heeft hij sorry gezegd, hij wil dat ik terugkom, maar

ik weet dat het niet gaat veranderen.“

Mooie praatjes

Als Monique nu van haar man te horen krijgt dat hij zo'n spijt heeft en hij haar het paradijs belooft, dan praat Sara op Monique in: zulke mannen veranderen niet. Nooit. Hij zal je blijven slaan. Trap niet in zijn mooie praatjes.“

Kim Maatman kijkt trots naar Sara en Monique. Ze werkt hier als maatschappelijk werkster, maar ze weet zelf ook donders goed hoe het is om hier te wonen. Dertien jaar was ze toen ze hier in een politieauto heen werd gebracht met haar moeder, op de vlucht voor pa. „Ik heb hier een jaar gewoond. Ik herinner me alles nog. Maar vooral dat ik het fijn vond dat hier rust was.“

Ook de opvang zelf is nog net zo als een kleine twintig jaar geleden. De muren zijn nog altijd geel. De banken in de woonkamers hebben hun beste tijd gehad. Het sanitair is gedateerd. En meer privacy voor de gezinnen zou welkom zijn. Ja, het verlanglijstje van de vrouwenopvang is wat dat betreft groot. Maar er is ook veel ten goede

veranderd. Vaders zijn als het maar even kan 'gewoon' welkom op de opvang. Maatman: „Ze worden niet per definitie meer als dader gezien. Wie slaat laat immers vaak zijn onmacht zien.“ Als de situatie veilig is, wordt daarom geprobeerd beide ouders in gesprek te krijgen. Zodat kinderen een papa én een mama kunnen hebben. Ouders blijf je. Maatman: „Er is dan aandacht voor communicatie, aan beide kanten. Zodat escalaties in de toekomst voorkomen kunnen worden.“

Toen Maatman hier woonde, was er amper aandacht voor kinderen. „Nu krijgt elk kind een eigen traject, een eigen begeleider. Dat is zó belangrijk. Als je als kind huiselijk geweld meemaakt, heeft dat grote, gróte impact.“

Zelf brengt ze haar ervaringen als kind hier soms ter sprake als ze met vrouwen praat. „Ik kan ze óók vertellen dat het hier moeilijk kan zijn, maar dat er licht aan het eind van de tunnel is.“

Frustrerend

Al is dat vaak wel hard werken. „Gemiddeld wonen vrouwen hier negen maanden, al zijn er ook die

“
Mijn familie in mijn geboorteland koos zijn kant. Scheiden is in mijn cultuur een schande. Ze noemen me een hoerenvrouw

– Sara, bewoner van de Vrouwenopvang

“
Als je als kind huiselijk geweld meemaakt, heeft dat grote, gróte impact

– Kim Maatman, werknemer

hier wel twee jaar zijn”, vertelt collega Jacqueline Brouwer. Omdat er soms veel geregeld moet worden. Sommige vrouwen hebben geen (eigen) verblijfsvergunning en voor een echtscheiding moeten soms documenten uit het buitenland komen. Als de ex onwillig is, kan dat duren en duren. Uiteindelijk komt dat dan wel goed, maar pas daarna, als ook de financiën gescheiden zijn, kan urgentie voor een eigen woning worden aangevraagd. Heel frustrerend voor vrouwen, vindt ook Brouwer. „Meneer blijft achter in een eengezinswoning, houdt kinderbijslag en het kindgebondenbudget in eigen zak tot de echtscheiding is ingediend en mevrouw moet met kinderen op zoek naar een nieuwe toekomst...“

Iets waar Sara zich heel boos over maakt, want dat is toch oneerlijk? Maatschappelijk werkster Kim glimlacht. „Ik snap de frustratie, echt. Ik glimlach omdat hier een meisje binnenkwam en een vrouw straks naar buiten stapte. Een vrouw die voor zichzelf op kan komen. Dat we dat hier voor elkaar krijgen, dat is toch mooi?“